

Posudek oponenta diplomové práce Terezy Komačkové
„Votivní dary vybraných katolických poutních míst“
předkládané v roce 2018 na Ústavu filosofie a religionistiky FF UK

1) Struktura argumentace (8 bodů)

Struktura práce je naprosto přehledná. Autorka po úvodu začíná představením zázračných vyobrazení Panny Marie a poutí k nim konaných, aby poté v hlavní části práce přešla již přímo k votivním darům, které postupně analyzuje a následně i souhrnně interpretuje. Práce se výborně čte, tok argumentace je naprosto plynulý, každému tématu je věnováno adekvátní množství prostoru.

2) Formální úroveň (7 bodů)

Po formální stránce je práce velmi dobře odvedená. Občas se do ní vloudil nějaký překlep, či dokonce hrubka,¹ nicméně jejich počet je zanedbatelný. Jazykově je práce zdařilá, ani syntaxi bibliografických odkazů nelze nic vytknout.

3) Práce s prameny (8 bodů)

Autorka byla závislá na textových pramenech, s nimiž pracuje zcela profesionálně. Dobové texty cituje v latině (osobně bych nicméně spíš dával latinu do poznámek a překlad do hlavního textu), pracuje i s velmi kvalitní sekundární literaturou, jejímž prostřednictvím má přístup i k ikonografii. Vzhledem ke zvolenému tématu ani s jinými typy pramenů pracovat nemohla, neboť přímo v našich kostelech se votiva téměř nedochovala. Velmi je třeba ocenit i způsob, jímž autorka s prameny pracuje. Je si neustále vědoma jejich omezení a průběžně na ně upozorňuje a modifikuje v souladu s tím své interpretace.

Je možná trochu škoda, že pro interpretaci votivních darů autorka nevyužila i obecnějších interpretací votiv z jiných náboženských prostředí.² Ale chápu, že její základní snahou bylo držet se v jasných hranicích vytyčené doby a prostoru.

4) Vlastní přínos (8 bodů)

Téma dosud nebylo pro české prostředí zpracováno a i pro nejlépe zpracované německé prostředí bylo badateli analyzováno jen dílčím způsobem. Proto o vlastním přínosu nemůže být pochyb. Zároveň je práce na obecnější rovině vítaným příspěvkem k antropologii křesťanství, tj. ke studiu křesťanství z neteologické perspektivy způsobem, který je inspirován religionistikou a antropologií náboženství a dokáže křesťanskou praxi studovat podobně nezaujatým způsobem jako praxi jiných náboženství. Jakkoli je antropologie křesťanství progresivně se rozvíjejícím oborem, rozhodně jde stále o přístup výrazně menšinový, a proto pokládám za záslužný jakýkoli další příspěvek k němu. Zejména je podle mě přínosné autorčino zaměření na náboženskou praxi: ta je sice pro křesťanství klíčová, ale ve studiích o křesťanství bývá zastíněna zájmem o nauku. Tereza Komačková se nejen snaží dostat k reálnému průběhu praxe (nakolik to prameny umožňují), ale nebojí se ani popisovat, jak občas tato praxe zjevně neshoduje s oficiálními teologickými koncepcemi (např. v případě kultu vyobrazení Panny Marie, který v reálu nabývá téměř polyteistické rysy).

---

¹ Např. s. 17: „...vyobrazení mají být provedeny tak, aby nevzbuzovaly v pozorovateli žádnou smyslnost a byly...“; u hned následující věty „Aby se vyhnulo...“ není jasný podmět; s. 44: „...jak zázraky lidé vnímaly a jakým způsobem zacházely...“; s. 51–52: „v rámci daného obrázky“.

² Např. obecné úvahy o metonymické logice votivních dedikací u Jamese Redfielda, *Locrian Maidens*, Princeton: Princeton University Press, 2003, s. 315–316, které Tereza četla na můj *Seminář k řecké ikonografii*, by se jí dle mého soudu vysloveně hodily do kapitoly 3.4.

5) *Obecný přesah práce (8 bodů)*

Práce je religionistická v pravém smyslu slova, tj. nespočívá pouze v historické analýze, ale také v obecnější religionistické interpretaci. Naplno ji autorka provádí v kapitole 3.4, ale mnoho interpretačních postřehů s obecným přesahem je v práci už od kapitoly 2.

Ač se sám křesťanstvím nezabývám, práce pro mě byla myšlenkově podnětná a vyvolala ve mně řadu otázek. Daly by se např. vysledovat rozdíly mezi typy votivních darů v závislosti na typu Panny Marie? Tj. hodily by se k různým Mariím také různé dary, podobě jako je tomu u různých polyteistických božstev např. ve starověkém Řecku? Je mi jasné, že odpovědět na takovou otázku nemusí být s ohledem na dochované prameny snadné. Spíše jí chci ilustrovat dobrou schopnost práce k podobným obecnějším úvahám vybízet.

Práce splňuje všechny nároky kladené na diplomovou práci, a proto ji navrhuji přijmout k obhajobě a hodnotím ji 39 body, tj. jako *výbornou*.

V Praze, 20. 5. 2018

Doc. Radek Chlup, Ph.D.